

ЧАСТИНА ПЕРША

ВІКНО

1

— Так, звісно, якщо буде гарна погода, — сказала місіс Ремзі. — Але тоді вам доведеться прокинутися на світанку, — додала вона.

Її сина ці слова наповнювали невимовними радощами, немовби все вже було вирішено і поїздка неодмінно відбудеться, і те диво, якого він так чекав, здається, нескінченну кількість років, після нічної темряви та денної прогулянки під вітрилами, вже зовсім близько. Оскільки навіть у свої шість років він належав до славетної когорти людей, не здатних відділити одні почуття від інших та майбутнє яких з усіма його радощами та печалями нависає тінню над усім теперішнім. У таких людей ще змалечку щонайменша зміна настрою може пришвидшувати й уповільнювати миті, затьмарювати чи осявати їх. Джеймс Ремзі, сидячи на підлозі й витинаючи картинки з ілюстрованого каталогу військових товарів та слухаючи слова матері, наділив зображення термосумки небесною благодаттю. Зображення випромінювало радість. Тач-

ка, газонокосарка, шум тополь, шелестіння листя, зблідлого в передчутті дощу, каркання гайвороння, шурхіт мітел, шарудіння суконь — у його голові все це відлунювало так яскраво та чітко, що він уже мав свій тайнопис, свою таємну мову, хоча його вигляд був живим втіленням непохитної суворості, з високим чолом та строгими синіми очима, бездоганно чесними та чистими, що несхвально поглядали на людську слабкість, тож його мати, спостерігаючи за старанним рухом ножиць навколо зображення термосумки, уявляла його в пурпуровій мантиї з горностаєм у королівському суді або ж за кермом важливої державної реформаторської машини у важкі часи.

— Але ж, — сказав його батько, зупинившись біля вікна вітальні, — завтра не буде гарної погоди.

Якби під рукою була сокира, кочерга чи яка інша зброя, здатна наскрізь простромити батьківські груди та вбити його в ту ж хвилину, Джеймс не вагався б. Настільки нестерпною для дітей була навіть сама присутність містера Ремзі, коли він, худий як ніж, гострий як бритва, стояв і саркастично посміхався, не лише задоволений з того, що розчарував сина та підняв на глум свою дружину, яка була в десятки тисяч разів кращою за нього у всьому (думав Джеймс), а ще й потайки втішаючись власною непомильністю. Усе, що він казав, було правдою. Завжди. Він не був здатним на неправду; ніколи не викривлював жодного факту; ніколи не замовчував жодного неприємного слова за-для добра чи душевного спокою жодного зі смертних, передусім своїх власних дітей, його власної крові, котрі змалечку повинні збагнути, що життя складне. Факти невблаганні, а на шляху до того казкового краю, де гаснуть наші найпалкіші сподівання, де наші

тендітні човники поглинає морок (тут містер Ремзі випрямився та примружив свої маленькі сині очі, вдивляючись у небосхил), на цьому шляху потрібні насамперед відвага, чесність та витривалість.

— Але ж може бути і гарна погода, і я на це сподіваюся, — відказала місіс Ремзі, нетерпляче смикнувши червонувато-коричневу шкарпетку, яку плела. Якби вдалося закінчити її до вечора, якби вони все-таки дісталися до маяка, то вона б подарувала цю пару тамтешньому сторожеві, для його маленького сина, якому загрожував туберкульоз стегна; старі газети, трохи тютюну, насправді ще щось можна знайти, що тут валяється без потреби і лише засмічує кімнату, щоб віддати цим бідолахам, яким, мабуть, смертельно нудно цілий день сидіти без діла і тільки те й робити, що начищати ліхтар, підрізати гніт та порпатися в невеличкому садку, — а так буде їм хоч якась відрада. “Ну кому було б до душі залишатися відрізаним від світу протягом цілого місяця або й більше у штормову погоду на скелі з площею тенісного корту? — запитувала вона. — Не отримувати жодних листів чи газет, не бачити нікого; а якщо одружений, то не бачити своєї дружини, не знати, що з дітьми — чи вони, бува, не захворіли, не впали десь та не поламали собі ніг чи рук; тижнями дивитися, як прибувають усе ті самі похмурі хвилі, а потім насувається жаский шторм, і вікна захляпані бризками піни, птаство стрімко розбивається об ліхтар, і все трясеться, що й носа за двері висунути страшно, аби не змило в море? Як вам таке? — питала вона, звертаючись переважно до своїх доньок. — Тож, — якось по-іншому додала вона, — треба, по можливості, допомагати їм.”

— Дме із заходу, — тримаючи кістляві пальці проти вітру, мовив атеїст Тенслі, що супроводжував містера Ремзі у вечірній прогулянці вздовж тераси. — Інакше кажучи, вітер дме у найнесприятливішому напрямку для того, щоб висадитися біля маяка.

Так, він не цурався говорити неприємні речі, місіс Ремзі це визнавала; а ще ота його ненависна манера зловтішатися та ще більше засмучувати Джеймса; але попри те вона не дозволить їм насміхатися з нього. “Атеїст”, — так вони його кликали. “Атеїстик”. З нього глузує Роуз; з нього глузує Лрью; Ендрю, Джаспер, Роджер теж беруть його на глум, навіть старий беззубий Беджер вкусив його за те, що (як вважає Ненсі) він був сто десятим юнаком, котрий помчав за ними аж до Гебридів, хоча так добре було б побути там самим.

— Дурниці, — дуже суворо відповіла місіс Ремзі. Окрім звички перебільшувати, яка від неї дісталася дітям, та натяків (цілком слушних) на те, що вона запрошувала до себе надто багато людей замість поселити декого в містечку, вона не терпіла неприязні до своїх гостей, особливо молодих чоловіків, які були бідні немов церковні миші, “надзвичайно обдаровані”, як казав її чоловік, його віддані шанувальники, і приїхали сюди відпочити. Насправді, вона брала під свою опіку всіх представників протилежної статі; вона не могла пояснити чому, за їхню галантність та відданість, за те, що вони ведуть переговори та укладають угоди, керують Індією, контролюють фінанси; врешті, за їхнє ставлення до неї самої, яке було б приємним кожній жінці, щось таке довірливе, дитяче, шанобливе, і яке старша жінка могла цілком дозволити молодіку, не заплямувавши своєї репутації, та горе тій дівчині, — нехай бережуть небеса від такого її доньок!